

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt I. (a) Alexand. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

tom. 16. in heterocl. sacr. cap. 1. punct. 1. Malus sacerdos, ut pulchre tradit Isidorus Pelusiota lib. 7. epist. 24. se habet ut corvus, qui Elia eficas afferebat; aut canalis, qui eandem aquam transmittit, etiam si non sit argenteus, sed lapideus, vel latericius; quæ est S. Augustini comparatio tract. 5. in Joannem; vel juxta Nazianzenum orat. de baptismo, ut sigillum ferreum, quod non minus imaginem Regiam insculpit quam si sit aureum. Similia exempla feminis in agricola, luminis, vel cerei accensi, tradunt D. August.

lib. 3. de baptismo. cap. 10. & lib. 4. cap. 11. & contra Cresconium cap. 8. Nicolaus ad consule. Bulgar. cap. 11. & firmatur celebri casu relato in vitis Patrum lib. 5. libel. 9. num. 11. Et etiam sacerdotem non esse spernendum, constat ex D. Cypriano epist. 65. ibi: Cum leprosum emundasset, dixit illi: Vade, & monstra te sacerdoti, & offer donum humilitate ea, quæ nos quoque esse humiles docuit. Sacerdotem adhuc appellabat, quem sciebat etiam sacrilegum. Illustrat Novatium in Agno Eucharist. cap. 90. excursu 56.

TITULUS III. De Clericis conjugatis.

CAPVT I.

(a) Alexand. III.

SI qui clericorum infra Subdiaconatum acceperint uxores, ipsos ad relinquenda beneficia ecclesiastica, & retinendas uxores distractione ecclesiastica compellatis. Sed si in Subdiaconatu, & aliis superioribus ordinibus uxorem accipisse noscuntur, eos uxores dimittere, & penitentiam agere de commissio, per suspensionis, & (c) excommunicationis sententiam compellere procuretis.

NOTÆ.

(a) **A**lexander III. Ita etiam legitur in cap. 1. hoc tit. in prima collectione, ubi additur pars capituli sicut in extirpanda; quibus innotuit in præfati referri partem textus in cap. sicut 4. supra præfati, ubi integram ejus retuli, prout reperitur in ipso Concilio Lateran. seu post illud, p. 18. cap. 2.

(b) **Beneficia.** Quæ vacant ipso jure, nisi matrimonium nullum sit, quia tunc desideratur Judicis sententia, Marini lib. 1. refol. cap. 60.

(c) **Excommunicationis.** Ut in cap. 3. de except. in 5. compit.

COMMENTARIUM.

Conclusio, quæ communiter ex hoc textu deducitur, sic se habet: Matrimonium à clericis in minoribus gradibus constitutum valet; à Subdiaconis vero, & supra celebratum, nullum est. Probat eam textus in can. 27. Apost. ibi: In nuptiis autem, qui ad clerum proventi sunt, precipimus ut si voluerint, uxores accipiant; sed leutores, cantoresque tantummodo. Qui canon citatur à Patribus sextæ Synodi can. 6. & refertur à Gratiano in cap. si quis, 32. dist. D. Clemens epist. 2. ad Jacobum fratrem, & lib. 6. consue. cap. 17. Concil. Neocæsar. can. 1. ibi: Presbyter si uxorem duxerit, ordine suo moveatur. Eecan. 7. quæritant PP. Concil. Mogunt. 2. sub Rabano, can. 19. Patil. 3. can. 35. Romanum 2. sub Sylvestro can. 19. ibi: Nemo presbyter à die oneris

presbyterii sumat conjugium, & si quis neglecto fuerit, 12. annis eum decimus privari honore. Et in cap. si quis, 37. dist. cap. quia tua, & si quis verò 12. q. 1. Eugenius II. decret. 2. Præcipimus observari, ut qui in ordine Subdiaconatus, aut supra uxorem duxerint, aut concubinas habuerint, officio Ecclesiastico, & beneficio careant. Zacharias I. epist. 1. ad Bonifat. Concil. Nicæn. 1. can. 3. i. sacris 45. C. de Episcop. & Cleric. Synodus 6. dist. can. 6. ibi: Quoniam in Apostolico canonibus dictum est, eorum qui non ducta uxore in clerum promouentur, solos leutores, & cantores posse uxorem ducere, & nos hoc servantes decernimus, ut deinceps nulli penitus Hypodiacono, vel Diacono, vel Presbytero post sui ordinationem contrahere liceat; si autem hoc fuerit ausus facere, deponatur. Et in cap. presbyteris, 27. dist. Concil. Carthag. 3. can. 19. ibi: Placuit ut leutores cum ad annos pubertatis pervenerint, cogantur aut uxores ducere, aut continentiam profiteri. Aurelian. 2. can. 8. ibi: Si quis Diaconus in captivitate redactus uxori fuerit copulatus, reversus ab officio omnino ministerio removendus est. Aurel. 3. can. 7. ibi: Clerici verò qui cum uxores non haberent, benedictione suscepta conjugia crediderint eligenda, qui volentes absque ulla reclamazione in aetate fuerint legitime ordinati, cum ipsi mulieribus quæ acceperint, excommunicatione percillantur. Illiber. can. 33. Neocæsar. can. 1. Arclat. 2. cap. 2. & 3. Carthag. 2. cap. 2. Carthag. 3. cap. 17. Carthag. 5. can. 3. Tolet. 1. cap. 1. Arausic. cap. 22. & 23. Turon. 1. can. 1. Agathense cap. 9. & 10. Gerundense cap. 6. Tolet. 2. cap. 3. Aurelian. 2. cap. 8. Aurelian.

Presbyter aut Diaconus uxorem suam proteriti religionis non abiciat: si abiciat, segregatur à communione; si perseverat, deponitur. Ergo quia clerici etiam in sacris ordinibus constituti licet uxores ducere, & retinere.

3.
de his qui
sunt in
clero
non
sunt
in
clero

Quibus difficultatibus minime obstantibus, non solum verum, sed etiam catholicum dogma est, clericos in sacris ordinibus constitutos, conjugia celebrare non posse, atque ita contrafacientes, ut suspecti de heresi, ab Inquisitoribus haereticae pravitatis puniantur. Pro cuius expositione legendum est, omnis variis haereticorum erroribus, asserentium post sacros ordines licite uxorem ducere, cuius erroris primus auctor fuit Wicelius, ut refert Waldensis tom. 2. de sacram. cap. 128. & 129. & illum avidè sequi sunt Lutherus in lib. de abrog. missi privi. Calvinus lib. 4. insti. cap. 11. Brentius in confessi Wuerberg. quem nimis impudenter refellere intendit Auleius de iure connub. cap. 1. fere per totum, Petrus Martyr in 1. ad Corinth. cap. 7. Me lacton in confes. August. art. 23 §. 24. Magdeburg. art. 11. cap. 7. quos omnes, & eorum errores rectè, ut solet, refellit Magnus Cardinalis Ballaminus tom. 1. controvers. lib. 1. de clericis capite 28. nonnullos perdoctos & pios viros exultasse coelibatum sacerdotibus à iure divino inunctum fuisse: tum quia cum Ecclesia iam à temporibus Apostolorum eam continentiae legem in suis ministris servaret, à iure divino præceptam esse credi debet: tum quia Christus Dominus discipulis suis apud Lutam cap. 21. in iunxit, ne cuius huius saeculi implicarentur, quod & commendavit Apostolus 2. ad Timothei. his verbis: *Nemo militans Deo implicetur se negotiis secularibus; & cap. 2. Tito Episcopo laudet, ut secularibus curis neglectis, Deo inserviat.* Et Syricus Papa in epist. ad Hym. Tarrac. legem coelibatus statuens ait, quod Christus voluit in Ecclesia sua castitatem radicare. Ita censuerunt Major in 4. dist. 24. q. 2. per totum. Waldens. de sacram. cap. 128. num. 5. Turrianus lib. 2. de dogmat. fol. 85. colum. 1. & lib. 5. pro canon. cap. 12. cum seqq. Azor lib. 13. insti. moral. cap. 12. q. 1. Chitovets de continentia sacerdot. cap. 4. Medina eod. tract. lib. 2. cap. 7. Waldens. de sacram. cap. 28. Sed contra tum, videlicet iure divino sacris ordinibus coelibatum annexum non esse, constat ex illis canonibus, ubi cum de hac continentiae lege agatur, vocatur lex Ecclesiastica, cap. presby. et. 15. dist. 27. ibi: *secundum sacrorum canonum diffinitiones.* Trident. sess. 24. can. 9. & ex usu Ecclesiae Orientalis, ubi matrimonio sacerdotes Graecos uti, infra probabimus, & liquet aperte ex cap. cum olim, hoc in cap. Diaconi, dist. 28. Diaconi permittere uxorum conjugium. Unde hanc sententiam ut veriorē docuerunt Theologi cum D. Thoma 2. 2. q. 88. artic. 1. Sanchez de matrim. lib. 7. dist. 27. num. 5. Suarez de religione tom. 3. lib. 9. cap. 13. Bellarminus dist. cap. 8. Hieronymus Garcia in summa, & poli. ubi supra, Landmeter, dist. cap. 80. Cæsar d. dist. 2. q. 7. Vazquez dist. 246. Macedo de clavibus Petri lib. 4. cap. 7. fol. 574. qui fundamentis contrariae sententiae, quae levia sunt, satisfaciunt. Juris ergo tantum ecclesiastici est lex continentiae circa presbyteros, & clericos in gradu sacro constitutos, sed petantur; siquidem in canonibus

Apostolorum legitur can. 27. *Innupti, qui ad clericum promoti sunt, praecipimus, ut si voluerint uxores accipiant; sed clericos, cantoresque tantummodo.* Immo & ipsi Apostoli id exemplo docuerunt, nullus enim eorum qui ante acceptam uxorem ad Apostolatū vocatus est, eam postea duxit. De Joanne Evangelista notum est, quem Dominus virginem dixit: de Iacobo eius fratre idem refert Epiphanius haeresi 58. de Iacobo fratre Domini idem referunt Eusebius cap. 22. D. Chryostomus homil. 5. in Mattheum, D. Hieronymus de script. eccles. de B. Andrea post Metaphallem in vita sancti Petri, tradit Sausay in laudibus B. Andrea, & de D. Paulo probat Baroni- nus anno 57. num. 59. Unde ipse prima ad Corinthios cap. 7. *Volo enim vos esse sicut me ipsam.* Optime Tertullianus lib. de monog. cap. 3. & 8. ubi plura Pamelius, & Ambian. de aliis idem refert Suarez lib. 9. cap. 14. Unde exempla sanctorum Apostolorum sequentes omnes Episcopi, & Presbyteri ab eis ordinati, ceperunt à conjugio se abstinere; quare credo hanc continentiae legem in ministris sacris consuetudine coepisse, postea scriptam fuisse, & firmatam ab Apostolis, & Ecclesiae Patribus hanc coelibatus legem in Concilio supra relatus, adeo ut erroneum sit, & veritatē impostam, quibusdam ultimorum temporum Pontificibus hoc tribuere, quod potius ipsi saepius decantatum, minus tamen feliciter observatum edictis suis renovarunt, & servari deinceps curarunt, ut Calixtus II. qui Galliam adhuc foetentem his sordibus omnino purgavit in Concilio Romano cap. 3. cuius verba refert Ant. Augustinus lib. 7. tit. 17. & 18. epist. Presbyteris, Diaconibus, & Subdiaconibus concubinarum, & uxorum consortia penitus interdicimus; & can. Presbyteri 27. dist. & male Coniacus auctorem eum facit huius edicti, adducendo versus Leoninos à Cherillo quodam compositos. Quia multum in cleri reformatione profecerit, libenter non negabo; sed ante eum plures huic morbo remedium praebuerunt, ut Zacharias I. epist. 7. ad Regem & Episcopos Francorum, cap. 11. qui secundum supradicti Concilii Africani decretum uxores tantum pro regionum consuetudine concessit minoribus clericis. Ivo Carnot. suis temporibus adhuc à clericis matrimonia non omnino exculsa conqueritur epist. 186. 200. & 218. In Anglia quoque, id indicat Anselmus Cantuar. in epist. ad Ernulphum Archidiaconum. Similiter Cujacius ex sententia Lamberti Schafnaburg. lib. 2. de ritibus gestis German. auctorem facit in Germania Gregorium VII. cum antea tamen, & tempore Zacharias idem jus promulgavit in epist. 2. ad Bonifacium Moguntiae Praepositem; & idem decretum sit in Concilio Wormatiensi can. 9. quam veterem Ecclesiae traditionem expresserunt PP. Concilii Carthag. 2. can. 2. *De quod Apostoli docuerunt, & ipsa servavit antiquitas, nos quoque custodimus, ab omnibus Episcopis dictum est, omnibus placet, ut Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & qui sacramenta conferunt, pudicitiae custodes etiam se ab uxoribus continent.* Non est equidem ferendus tantus error eorum, qui primariam ordinationem coelibatus, ut olim incogniti, posterioribus saeculis dare conati sunt, quam certe Ecclesiam catholicam in ipsius suae originis certissimum est fundamentis accepisse, can. 26. Apost. Prosequuntur latius origi-

13A
13Z
1300
GV

originem sacri cœlibatus Columbus, Lemaitre, Gothmannus ubi supra.

4. Sacerdos
bus Ori-
entalibus

Primum ergo Ecclesiæ temporibus æqualis, tam apud Latinos, quàm Græcos lex erat, ut sacris ordinibus initiati, non solum matrimonio postea non copularentur, verum etiam jam contracto non uterentur; immo à propriis uxoribus se abstinerent, cum necessitas ministrorum, & fidelium inopia cogebat etiam ex conjugatis clericos assumere, constat ex Origene homil. 23. in Numer. Eusebio in Evangel. demonstr. cap. 8. & 9. Epiphano heresi 69. Chrylost. homil. 2. de patientia Job. Cyrillo Hierosolym. catech. 12. Hieronymo contra Vigil. in princip. & epist. 30. in fine. Concilio Nicæno canone 3. Divo Clemente epist. 2. columna 2. ibi: Ad Dominica mysteria tales elegantur, qui ante ordinationem suam conjuges suas noverint: quod si post ordinationem ministro altaris contigerit invadere proprium cubile uxoris, sacerdos non intret limina, nec sacrificii portitor fiat, neque ad altare contingat, neque ab offerentibus holocausti oblationem suscipiat, neque ad Domini corporis portationem accedat, nec aquam sacerdotibus porrigit ad manus, ostia fornicium claudat, minora gerat officia. Hæc Clemens. Verum circa illa verba, qui conjuges suas noverint, sciendum est, variè legi; nam in Concilio Severini legitur, non noverint, cui lectioni consentit Turrianus lib. 1. pro canon. Apost. cap. 1. Sed Humbertus in ea disputatione, quam cum Niceta Pectorato habuit, cujus meminit Acunna in cap. alter. 31. dist. legit, noverint, addit tamen explicationis gratiã, si semper contineri noluerint: quasi dicat, eligi posse conjugatos ante ordinationem, si noluerint ante eam esse continentibus; at post ordinationem abstinere ab uxoribus debuisse. Eum sequitur Basilius de matrim. lib. 7. cap. 23. num. 3. Idem referunt Epiphanius in compend. fidei doctrin. ibi: Horum vertex est sanctam sacerdotum, ex virginibus quidem ut plurimum procedens, si vero ex non virginibus, at ex solitaria vitam degentibus; si vero non successerint ad ministerium solitariam vitam degentes, de his qui continent à propriis uxoribus. Socrates lib. 1. cap. 8. & lib. 5. cap. 21. Sed cum Græci facili à Latinis omni tempore discesserint, cœperunt uti eã distinctione, ut si Diaconi tempore suæ ordinationis interrogati, an vellet continententer vivere, se ita vivere non posse dixissent, liceret illis uxores ducere, aut etiam jam ductas retinere. Zonaras in can. 26. Apost. Balsamon in can. 5. Apost. constat ex historia Phanutii, relata in cap. Nicæna 12. 31. dist. quam doctè defendit Basilius dist. cap. 23. & apud Socratem lib. 1. cap. 8. Sozomenum lib. 1. cap. 22. Cassiodor. tripart. lib. 2. cap. 14. Nicephorum lib. 8. cap. 12. quo modo accipiendi sunt canones 25. 66. & 78. Synodi Nicæna, cap. Diaconi 8. 28. dist. leg. 9. l. cum qui 44. C. Theodif. de Episc. & Cleric. Innocentius III. in cap. cum olim 6. hoc tit. & in Concilio Lateran. sub ipso celebrato, can. 14. ubi gravius puniendos esse clericos Græcos incontinentes statuit, eam rationem affigens, quia non abdicarunt copulam conjugalem secundum regionis suæ morem cum legitimo matrimonio possent uti. Clemens III. in cap. quastum, de penit. & remis. ibi: Sacerdotibus Græcis, quibus legitimo matrimonio licet uti, Concilio Senonensi can. 8. in decreto fidei, ibi: Neque voluit Orientalis Ecclesia suos ea severitate

coercere, ut contractis primùm matrimonii iis non liceret; & cap. alter, dist. 31. ubi illa verba, in matrimonio copulari; ita exaudienda sunt, id est, matrimonio utantur, ut in can. 13. 6. Synodi, ubi de ministris Ecclesiæ Latinæ iunguntur Patres, amplius suis uxoribus copulari. Tolet. 3. can. 5. ibi: Carnali adhuc desiderio uxoribus copulari; ut in cap. quidemus, de divorciis, etiam dicitur: Copulari libere possunt. Docuerunt Quintanaduetas lib. eccles. cap. 6. num. 9. Vazquez d. disput. 247. num. 40. Jacobus Gothofredus in l. 9. C. Theodif. de Episcopis & Clericis; & in l. 44. eod. Zonaras & Balsamon in can. 13. sexta Synodi. Sed licet primis sæculis Episcopi Græci etiam matrimonio contracto antea uterentur, Nicephorus lib. 12. hist. cap. 34. ibi: In Oriente omnes, atque etiam Episcopi, si vellet, pro arbitrio suo, non aliqua legum necessitate coacti; uxorum congressum declinarent; multi enim ipso Episcopali munere fungentes, in Episcopali cubile liberos multos ex conjugibus, quasi sibi ex legitimo matrimonio antea suscipere; tamen illis prohibitum fuit usus conjugii in 6. Synodo, eam 12. ibi: Hoc quoque nostram cognitionem pervenit, quod in Africa & Libya, & aliis locis quidam ex eis, qui illi sunt, religiosissimi Praesules, cum propriis uxoribus etiam postquam ad eos processit ordinatio, unã habitare non recusant, ex eo populo offendiculum; & scanda dantis afferentes. Cum itaque studium nostrum in eo magnoperè laboret, ut omnia ad gregis nobis commissi utilitatem fiant; nobis visum est, ut nihil eiusmodi deinceps ullo modo fiat, &c. Si quis tale agere deprehensus fuerit, deponatur. Et can. 48. in illis verbis: Uxor eius, qui ad Episcopatum dignitatem promotus est, communi sui viri consensu prius separata; postquam in Episcopatum ordinatus est, ac consecratus, monasterium ingrediatur, prohi ab Episcopi habitatione exstructum, & Episcopi providentiã fruatur.

Nec tunc obstat textus in cap. consulendum, 28. dist. in illis verbis: Valde reprehensibiles sint. Ubi Nicolaus reprehensibiles esse affirmat clericos Græcos matrimonio utentes. Pro cuius textus expositione sciendum est, Græcos post sextam Synodum, ut magis à Latinis discederent, eò insanie pervenisse, ut omnes, qui ordinabantur, ad nuptias cogerent, nec ullum, nisi conjugatum, ordinarent; quod increpabat in Vigilantio D. Hieronymus in illis verbis: Si tamén Episcopi nominandi sunt, qui non ordinant Diaconos; nisi prius uxorem duxerint; nulli cœlibi erodentes pudicitiam, immo offendentes, quam sancti ipsi vivant, qui male de omnibus suscipiuntur. Quæ Græcorum insaniam apertius referuntur in disput. Humberti adversus Nicetam Pectoratum, quam refert Batonius tom. 11. annal. in fine; ideo ergo Nicolaus reprehensibiles dicit sacerdotes Græcos; non quia matrimonio uterentur, sed quia non nisi matrimonio deditos, ordinandos esse credebant: docuit Basilius Legionensis dist. lib. 7. de matrim. cap. 23. num. final.

Latini verò sacri ministri semper & pro semper nec matrimonio novo, ut supra probavi, nec jam contracto, tempore sacre ordinationis usi fuerunt; sed potius à die suscepti gradus sacri, sequestrato mansionis cubiculo à propriis uxoribus se abstinebant. Concil. liber. can. 33. Turoni 2. can. 20. Atelat. 2. can. 2. ibi: Assumit aliquis ad sacerdotium non potest in vinculo conjugii constitutus, nisi fuerit promissa conversio. Et

6. ibi. 3.

can. 3. ibi: Si quis clericus à gradu Diaconatus in solatio suo mulierem præter aviam, matrem, sororem, filiam, nepotem, vel conversam secum uxorem habere presumpserit, à communione alienus habeatur. Concilium Carthage. 3. can. 17. & 19. Carthage. 5. can. 2. ibi: Cum de quorundam clericorum, quorum erga uxores proprias incontinentia referretur, placuit Episcopos, & Presbyteros, & Diaconos secundam prius statuta etiam ab uxoribus continere. Tolet. 1. can. 1. Placuit, ut Diaconi, vel interpres, vel casti sint, & continentis vitæ; etiamsi uxores habeant; in ministerio constituantur, ita tamen, ut si quis etiam ante sacerdotium, quod per priores ante nos Episcopos constitutum est, incontinenter cum uxore uxorem, presbyteri honore non cumulentur. Et can. 21. Subdiaconi autem defuncta uxore, si uxorem aliam duxerint, ab officio in quo ordinati fuerat, removeantur, & habeantur quæ hostiarum, & lectores, ut in Evangelium, vel Epistolam non legat. Arausic. 1. can. 22. Præterea ut deinceps non ordinentur Diaconi conjugati, nisi qui prius conversationis proposito professi fuerint castitatem. Et can. 23. Si quis autem post acceptam benedictionem leonicam cum uxore sua in continentis invenitur, ab officio abiciatur. Concil. Turon. 1. can. 1. 2. & 6. Agabente can. 9. ibi: Placuit etiam, ut si Presbyteri, vel Diaconi conjugati ad eorum uxorum suarum redire voluerint, Papæ Innocenti ordinatio, vel Synodi Episcopi auctoritas, quæ est his canonibus inserta, seruetur: quod si ad aliquos formula illa ecclesiastica vitæ pariter & disciplina quæ à Synodo Episcopo ad provincias committitur, non probabitur pervenisse, et ignoratio vitæ remittitur, ita ut de contemptis incipiant abstinerere. Et can. 16. Si conjugati invenes consenserint ordinari, etiam uxorum voluntas ita requirenda est, ut sequestrato mansio- nis cubiculo, reuigilanti promissa, posteaquam pariter conversi fuerint, ordinentur. Concilium Gerundense cap. 6. ibi: De conversatione vitæ id statuere placuit à Pontifice usque ad Subdiaconum, post susceptum honoris officium, si quis ex conjugatis fuerit ordinatus, ut semper alterius fratris utatur auxilio, cuius testimonio vitæ eius debeatur clarior apparere. Et Concil. Arelhan. 3. cap. 2. ibi: Nullus clericorum à Subdiacono & supra, & quos uxores in proposito suo accipere inibent, propria (si forte iam habeat) miscetur uxori. Quod si fecerint, laica communione contentus, iuxta priorum canonum statuta ab officio deponatur. Quem sciens Episcopus suus in hac vitæ permutatione viventem, ad officium postea admisit, & ipse Episcopus ad agendam penitentiam tribus mensibus sic à suo officio sequestratur. Et Aurel. 4. can. 17. illie; Ut Sacerdotes, siue Diaconi cum conjugibus suis non habeant communem lectum, & cellulam, ne propter suspitionem carnalis consortii religio maculetur. Quod qui fecerint, iuxta præfatos canones ab officio degradentur. Aurelian. 1. can. 4. ibi: Si quis clericus post acceptam benedictionem, cum sibi loci, vel ordinis, ad conjugalem torum iam sibi illicitum deinde redire presumpserit, usque in diem vitæ ab honore accepti ordinis, & (sicut habent antiquorum Patrum canones) ab officio deponatur, et tantummodo communione concessa. Et Concilium Turon. can. 13. ibi: Episcopus conjugem vel sororem habeat, & ita sancta gubernatione gubernet domum omnem, tam ecclesiasticam, quam propriam, ut nulla de eo suspicio quaquaratione con- surgat. Plura congesterunt Jodocus Coccius lib. 8. thesauri, ars. 6. Basilii d. cap. 24. per totum. A quo tamen tempore hæc continentia lex obligaret D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars I.

etiam Subdiaconos, exponendum supererat: sed remitto potius, quam omitto; jam id dixi utavi in can. 30. Concil. Illiber. & in cap. penultimo, de astute & qualitate. Manet ergo, continentiam hanc servatam fuisse à sacris ministris jam à primis Ecclesiæ temporibus; sed utrum hæc cœlibatus obligatio ex ordine ipso, an verò ex voto castitatis sacris ordinibus annexo proveniat, valde infundavere Interpretes: Et ex ipso ordine provenire docuerunt Cardinalis in Clement. ad nostram, num. 3. de heretic. Archid. & Turrecrem. in cap. cum in præterito, 28. dist. Gutierrez lib. 1. canonic. cap. 7. num. 45. Mogollon. in tract. de his que vi 8. §. 2. num. 26. ex Theologis Scotus in 4. dist. 37. q. unic. Valentia 4. p. tract. de sacramento Ordinis dist. 9. q. 5. puncto 5. Hurtado de matrim. dist. 16. difficult. 1. Nihilominus alii tenuerunt contrariam sententiam, videlicet provenire ex voto castitatis, quod Ecclesiæ annexit sacris Ordinibus, cogens eos, qui ordinem factum suscipiunt, illud emittere, non expressè, sed tacitè, ut olim contingebat in professionibus tacitis monachorum; nam per delationem habitus professorum tacitè voto castitatis obstringebantur, cap. vidua, ubi dicemus, de Regular. Et licet Ecclesiæ non possit cogere quemquam ad vivendam castitatem, cum sit res merè consilii, cap. integritas 13, 31. q. 2. poruit tamen adicere sacris Ordinibus tale votum, ita ut omnes, sacros Ordines suscipientes tenerent castitatem servare. Unde supposità hæc Ecclesiæ lege, eo ipso quo quis vult sacris Ordinibus initiari, vult per consequens votere castitatem, sicut vult obligari ad recitandum officium divinum; quod onus sacris Ordinibus etiam est annexum. Unde hæc obligatio castitatis votum dicitur in cap. unico, de voto in 6. Extravag. antiqua, Joann. XXII. eod. tit. cap. de ius. 5. 28. dist. 1. docuerunt, & late hanc sententiam exposuerunt Theologi Scholastici cum D. Thoma in 4. dist. 37. q. 1. art. 1. Vazquez. tom. 3. in 3. p. dist. 248. cap. 1. Suarez tom. 3. de relig. lib. 9. a cap. 16. Ex Moralibus Azo dict. lib. 13. infie. cap. 12. Sanchez lib. 7. de matrim. dist. 27. Ex Junilis Petrus Barbola in rubric. solut. matrim. 2. p. num. 100. Cæsar de Eccles. hierarch. dist. 8. §. 7. Basilii Legion. & alii, quos laudat & sequitur Hieronymus Garcia in polit. tract. 4. p. 2. difficult. 2. dub. 3. Sed verius credo, Ordinem factum ratione sui, & sine ordine ad votum, esse jure canonico impedimentum dirimens matrimonii. Et ratio est, quia si quis ordinaretur cum voluntate non emittendi votum castitatis, peccaret quidem, & ut plurimum maneret obligatus emittere votum ex pacto inito cum Ecclesiæ non aliter volente dispensare sacramentum Ordinis; tamen sic ordinatus non haberet votum castitatis, quamvis inhabilis omnino foret ad matrimonium contrahendum: ergo inhabilitas non provenit duntaxat ex voto castitatis annexo Ordinibus sacris, sed ex lege Ecclesiastica constituyente, ut Ordo facer sit impedimentum dirimens ad matrimonium subsequendum: quare hoc impedimentum vocatur lex Ecclesiastica in Concilio Tridentino sess. 24. de matrim. cap. 9.

Superest ut rationes cœlibatus, & continentia clericorum in medium afferamus. Et certè ratio prima provenit ab exemplo Apostolorum & discipulorum ipsorum supra relato. Secunda assignatur

7. De voto continen- tia.

8. Traduntur rationes cœlibatus.

H

LIBRARY
UNIVERSITY OF
TORONTO

185

Lat.

assignatur ab Apostolo ad *Timoth. cap. 2. vers. 3. & 4.* in illis verbis: *Labora, inquit, sicut bonus miles Christi Jesus, nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus.* Quæ verba ut expendam, observo Romanos à castimonia castrorum nomen aucupantes, teste D. Isidoro *lib. 9. originum, cap. 3.* militibus prohibuisse uxores ducere, aut jam ductas in castra comportare. Tacitus *lib. 14. annal.* ubi plura Lypsius, Diocetius *lib. 6.* Tertullianus *in exhort. ad castit.* & ita cum uxoribus jam susceptis divortium bonâ gratiâ propter militiam fiebat. Unde obiter intelligitur textus *in l. vel senectutem 61 ff. de donat. inter.* Et jam olim ita exponebam textum *in l. D. Hadrianus 13. ff. de castrensi peculio;* ita ut in ejus specie uxor domi relicta maritum militantem heredem institueret sub ea conditione, si in militia perseverasset; nam cum optaret ne ipse ad secundas nuptias transiret, ut id assequeretur, tamen non apposuit conditionem, si non nupsisset; quia ea facile remittebatur ex lege Julia miscella: sed eam conditionem adjecit, si in militia perseverasset; quia dum ita in castris erat, alio matrimonio jungi non poterat. Claudius tamen Imperator maritorum jus militibus indulgit, ut quoniam uxores eis ducere ex legibus non licebat, saltem hoc orbitatis suæ solatium consequerentur, Diocetius *lib. 6.* illic: *Militibus quoniam ex legibus uxores habere non poterant, jura maritorum induisit.* Inde cum suis inscriptionibus ad legem Juliam, & Pap. exponendi sunt textus in *leg. 35. cum duabus sequentibus, l. si cui 38. in fine. ff. de quibus causis maior.* Hanc tamen laudabilem castrorum disciplinam Severus Imperator latâ lege ex asse sustulit, si Herodiano credimus *lib. 6. histor.* à quo Papiniani mutuamus interpretationem (qui temporibus Severi floruit) asserentis legibus non refragantibus milites matrimonia contrahere, *in l. filius 35. ff. de ritu nupt. l. 63. & 65. ff. de donat. inter:* prosequuntur alia de connubiis militum Steuvechius ad *Vegetium de re milit.* Duarenus ad *titulum C. de uxoribus milit.* D. Josephus de *Retes lib. 3. opuscul. cap. 2. num. 9.* immò nec intrare castra feminis, etiam uxoribus, licuit jure Romano, Unde in Antonio, tanquam propudiosum, & contra morem receptum notatur à Marone in Gallo, quòd Cleopatram in expeditionem secum duxisset.

- - - Sequitur quæ (nexus) Ægyptia conjux.

Et apud Propertium *lib. 4. eleg. 3.*

Romanis utinam patuissent castra puellis,

Essent militia sarcina fida tua.

Quintilianus *in declamat. Mariana,* ait: *Meretrices ab exercitu submoventur, intrare castra feminis non licet.* Quare D. Augustinus *lib. 20. contra Faustum, cap. 9.* refert quod Venus Vulcani conjux cum Marte bellorum præside adulterata diceretur, ad significandum, incongruam esse beligerantibus venerem. Igitur dum D. Paulus Episcopo præcipit, ut tanquam bonus miles negotiis secularibus non se implicet, de nuptiis sensit, quæ militibus prohibita erant, ut innuit Bellarminus *d. cap. 19.* Videndus Theoph. *tom. 12. de frequent. mulierum, fol. 265.* Facit etiam exemplum Pontificis & Sacerdotum veteris legis, qui pro toto eo tempore, quo ministrabant in tabernaculo, & in templo, abstinebant se à propriis uxoribus, quod testantur Scripturæ, & Sancti Patres. Ex Scripturis habemus aliquot testimonia, *Exodi cap. 19. vers. 22. ubi: Sacerdotes quoque*

qui accedunt ad Dominum, sanctificantur, id est, abstineant ab uxoribus; in eo enim potissimum consistebat sanctificatio, ut patet ex eodem capite, nam vers. 10. dicebat Deus ad Moysen: Pade ad populum, & sanctifica illos hodie, & cras, laventque vestimenta sua. Moyses autem intellexit illam sanctificationem de abstinentia ab uxoribus. Nam mox accedens ad populum, & explicans illi voluntatem Dei, dixit: *Estote parati in diem tertium, & ne appropinquetis uxoribus vestris.* Ubi notandum est, illam sanctificationem seu abstinentiam ab uxoribus, de qua agitur *cap. citato,* tam populo, quam Sacerdotibus fuisse præceptam; quia tam populus, quam Sacerdotes debebant audire promulgationem legis Moisaicæ, & ad illam toto biduo se disponere per abstinentiam ab uxoribus, & per loionem vestimentorum, & castrorum purgationem; specialiter tamen titulo præceptam fuisse Sacerdotibus pro omni tempore, quo fungebantur officio sacerdotali, sive orando pro populo, sive hostias & sacrificia offerendo, sive aliquando aliud sacrum ministerium exhibendo. Hoc enim significatur illis verbis: *Sacerdotes quoque, qui accedunt ad Dominum, sanctificantur.* Nam tunc dicebantur accedere ad Dominum, quando vel erant oraturi, vel sacrificium oblaturi, vel aliquid simile facturi, secundum testamentum *1. Regum cap. 21. vers. 1. ubi: Venit autem David in Nobæ ad Achimelech sacerdotem.* Et infra: *Respondens Sacerdos ad David, ait illi: Non habeo lasciosos panes ad manum, sed tantum panem sanctum: si essendi sunt pueri, maxime à mulieribus?* Et respondit David sacerdoti, & dixit ei: *Et quidem si de mulieribus agitur, continentius nos ab heri, & nudius tertius, quando prædecebamur, & fuerunt vasa puerorum sancta.* Porro via hæc polluta est, sed & ipsa hodie sanctificabitur in vasis. Hæc vides non licuisse comedere panem sanctum, nisi præmissâ sanctificatione, quæ in duobus consistebat. Primum, ac potissimum in abstinentia ab uxoribus: secundum in purificatione corporis, si quid maculæ in via contraxisset. Et certe si homines laici debebant hoc modo sanctificari, multo magis sacerdotes, quippe qui ad majorem puritatem, ratione status, ac officii, obligabantur. Ex Patribus docent Syricius *episc. ad Himerium Tarraccon. Episc. cap. 7.* Hieronymus *lib. 1. contra Jovin. longè post medium, ubi: Nam & in veteri lege, qui pro populo hostias offerebant, non solum in domibus suis non erant, sed purificabantur ad tempus ab uxoribus separati, & vinum, & siceram non bibebant, quia solent libidinem provocare.* Alludit Bellarminus ubi supra, Becanus in *analog. cap. 7. 9. 7.* & de Mathia Summo Pontifice refert Josephus *lib. 17. antiquit. cap. 8.* quod ei non licuit sacrificare, sed illi una die substitutus datus fuit, qui sacrificaret, quia nocte somniasset se rem cum uxore sua habere. Facit etiam exemplum Gentilium, apud quos lege duodecim Tabul. ita cavebatur: *Divos caste aderent.* Immo & conjugio ulos arcebant à suis sacrificiis. Tibullus *lib. 2. elegia 1.*

Vos quoque abesse procul jubeo (discedat ab aris)

Quæis iulit hesternâ gaudia nocte Venus.

Silius Italicus *lib. 7.*

Huc ades, ô Regina Deum, gens casta precamur.

Clemens *lib. 1. Strom.* idem scribit de Ægyptiis; nec non sanctus Hieronymus *lib. 2. in Jovin.* ac creditus Augustinus *serm. 37. ad fratres in eremo:* plura Alexand. *4. genial. cap. 17.* ubi Tiracquelus, Giraldus *synag. 17.* idè apud eos sacerdotes

sacerdotes sine usu conjugii erant, l. vitricum 60. ibi: Propter sacerdotum; ff. de donat. inter. Plura congesseunt Tiraquellus in l. 5. conub. ex num. 76. Pamellus ad Tertul. de exhort. castit. Si ergo hæc observabantur in sacerdotibus, tam Judææ, quam Gentilitiæ religionis, quanto magis sacerdotes legis gratiæ, qui quotidie vero & omnipotenti Deo sacrificia offerunt, debent continenter vivere, à conjugioque arceri! Facit ad rem Tertul. de exhort. castit. cap. 52. Si quotidie, omni momento oratio hominibus necessaria, utique continentia, quæ orationi necessaria est. Hinc abstinentia uxoris injungitur in tertis diebus, ante Eucharistiæ perceptionem, cap. omnes, 96. de consecr. dist. 4. cap. 1. & per totum, 39. 9. 4. plura Theophilus tom. 16. in heteroocl. spirit. part. 3. fol. 33. & nos in cap. unic. de purific. post parium. D. Augustinus serm. 216. ibi: Ille homo christianus est, qui quotiens sancta solennitates veniunt, ut securus communicet, ante plures dies castitatem cum propria uxore custodit. Accedit etiam, nam qui conjugem habet, non potest facile in vitam contemplativam animum dirigere, sed in re uxoria, & familiari semper est occupatus, cum multa sint conubii onera; hinc Apostolus 1. ad Corin. 7. gravem conjugii sarcinam intelligens, ait: Si estis ita, non expedit homini uxorem habere; est in cap. omnes 7. 32. q. 7. Et si is, qui uxorem habet, vacare studiis non potest, cujus rei præclarum præbet exemplum B. Hieronymus in Jovin. unde Cicero post Terentia repudium, ab Hircio rogatus, ut suam fororem in uxorem duceret, respondit, non posse simul uxori & Philosophiæ navare operam; fortiori ratione, & Deo, & uxori non possumus recte servire, cap. 1. 21. q. 2. Merito ergo sancti Ecclesiæ Patres tot canonibus prohibuerunt sacratibus ministris ulum conjugii. Julianus Imperator orat. 5. sic scribit: Apud Athenienses, qui artem illa tradant, castissimè degunt; tum eorum Anulphus Hierophantia ab omni proventus generatione abstinet, tanquam progressionis illius in infinitum participes esse minime debeat; sed distincta potius, ac perpetuo manentis, & una contempta, incorrupta, sincereque natura. Cælibatum sacerdotum suadet illa Epicteti disputatio, quæ suadet Cybicum, sive perfectum Philosophum oportere esse cælibem, lib. 3. Arriani cap. 22. ibi: Nonne Cynicum abstrahi nullo modo posse oportet à ministerio Dei, cui servit, ut possit semper adesse hominibus, non alligatus domesticis officiis, aut distractus his rebus, quas negligens non tuebatur, boni & integri hominis persona, quæ procurat: amittat nomen nuntii & speculatoris, atque etiam præconis Dei? Nonne oportet conjugii alligatum cogitare quæ sacro sint danda, alius quoque assidue, & præterea uxori? Deinde operam quoque impendere aegrotantibus cogitur, & rei acquirende studiosum esse oportet, ut de cæteris nihil dicam. Quis etiam lebetem, & scapiam habere oportebit, qui calidam infundat toro infanti, nec non lanulâ quoque, & oleo, & graveo, & poculo epus erit puerperæ. Plura minime parantur vascula, ut præteream reliquis occupationibus, & distractionibus negotiorum. Quid reliqui erit Regi tunc, quo vacare publicis rebus & negotiis queat, cui tot populi commissi sunt, tantaque curat? Is nimirum est, qui speculator esse debeat aliorum omnium; quique in matrimonio constitutos, & hos etiam quiliberos educat, quinam bene sua utantur uxore, qui lecta faciat, ac rixetur; & quæ familia

dissentiat, & item quæ sit consentiens. Eum circumire tanquam medicum, atque obambulare oportet. & vibrantes venas experiri, & hinc dicere, tu febricitas; alii, tibi caput dolet; alii, tu laboras podagrâ; deinde sic præcipiat; tu intende laboribus, tu plenioribus mtere cibis, tu abstine lavacro, te oportebit sevari, te verò uri. At si sit domesticis impeditus negotiis, quod suppetet otium ad hæc peragenda?

Nec obstat dubitandi ratio supra expensa, pro cuius solutione sciendum est, magnum versari discrimen inter sacerdotes legis veteris, & legis gratiæ. Primò enim illi ad certam tribum alligati, debébant initis matrimoniis progignere successores; nostrum sacerdotium non carnali propagatione, sed divinâ consecratione transmittitur ad posteros. Secundò illi immolabant beluinas carnes; nostri offerunt divinum corpus & sanguinem unigeniti Filii Dei. Tertio illi rariùs ad sacrificandum accedebant, tempore nimirum vicis suæ; & tunc & congressu uxorum, & potione vini abstinendum fuit; nostri quotidie sacris mysticis sacrificiorum, orationum, & sacramentorum peragendis incumbunt. Denique lex illa rudior fuit, nostra lex spiritualis. Quocirca non est incommodum, si in lege Evangelica sint præcepta quædam carni molesta, quæ spiritui grata sunt, & levia; & hæc enim dici non debent molesta, & gravia, quia & animum hominis mira suavitate quando implentur, perfundunt, & ut perferantur non deest uberrima gratia, & auxilium Dei, qui apud Oseam cap. 11. ita promisit: Ego quasi nutritus Epiraim portabam eos in brachis meis, & ero eis quasi exaltans jugum super maxillas eorum. Homini onusto, si ipse portetur, minus gravis est sarcina: si verò etiam ab alio sustentetur, vel nihil, vel parum molestiæ affert bajulo. Scandala quæ in dies occurrunt, non sunt imputanda legi de observando cælibatu, sed dissolutioni & relaxationi hominum. Adde, quod non minora ab uxoris perpetrantur, inter quos, & ex quibus effrenata impudicitia frequentiora notantur exempla: uni virò legitimum uxoris consortium plerunque libidinis æstum non extinguit, qui post alienas inhiare non cohibetur, ut legitimus de viro alioquit probatissimo Davide, qui adulterio, taptique, & homicidio contaminatus legitur: trecentis Regina Salomonem ab illegitimis amplexibus; & septingentarum concubinarum grege non arcuerunt; usu augetur venus, nisi gratia sacramenti matrimonialis obitet. Non me laetet continentiam esse speciale Dei donum, ut Sapient. 3. dicitur. Ac licitè voveat confidendo de auxilio divino promisso. Nec arguendi sunt voventes præsumptionis; fidelis est enim Deus, qui non patitur supra modum servos suos tentari; sicut autem filius in regione peregrina destitutus subsidis, & opibus mutuum accipit, & solvere promittit, confusus de patris sui amantissimi, & opulentissimi liberalitate; ita christianus, specialiter verò clericus, confusus de misericordia ejus, quem scit castitate delectari, & piorum infidelitiam gaudere, votum nuncupat cum gratia adimplendum, ad quod invitus nemo inducitur. Nec obstat augmentum primum deductum ex D. Paulo ad Hebræos cap. 13. ubi matrimonium honorabile appellat. Nam respondetur, matrimonium non prohiberi ministris sacratibus, quia sanctum non sit, & ut est sacramentum; sed propter aliud, quod illi annexum est,

9.
 Dissolvitur
 dubitandi
 ratio.

LIBRARY
 OF THE
 UNIVERSITY OF
 GÖTTINGEN

copulam videlicet carnalem, quæ animum hominis ad inferiora deprimit, ut minus idoneus sit ad cœlestia meditanda, & tractanda. Nec obstat aliud augmentum ex eodem D. Paulo 1. ad Corinth. cap. 9. in illis verbis: *Nunquid non habemus, &c.* Nam responderetur, constare ex ipso textu, D. Paulum agere de mulieribus, quæ Apostolis ministrabant necessaria ad vitam; usus ille communis erat Apostolis, solus Paulus cum Barnaba iis non utebatur, & ita accipit locum illum D. Pauli D. Hieronymus contra Iovinianum, & explicat Turrian. pro canon. Apost. lib. 1. cap. 2. & 4. Nec obstat, ipsum Apostolum epist. 1. ad Timoth. dixisse Episcopum debere esse unius uxoris virum; nam ut Ambrosius epist. 82. notavit, ne quis filios creare in sacerdotio Apostolica inviteretur auctoritate, habentem dixit filios, non facientem; & ita Apostolus permittit unius uxoris virum, non verò bigamum, in Episcopum eligi. Cui interpretationi consentiunt D. Chrysostomus in epist. Pauli ad Timoth. cap. 3. homil. 10. Epiphanius heresi. 59. Hieronymus lib. 1. contra Iovin. qui epist. 50. ad Pammachium, ait: *Episcopi, Presbyteri, Diaconi, aut virgines eliguntur, aut vidui, aut certe post sacerdotium in æternum pudici.* Nec tandem obstat textus in dicto can. 6. Apost. nam responderetur, in eo canone nihil de ineundo à sacerdotibus, vel Episcopis concubio agi, sed quia primis Ecclesiæ temporibus uxori assumpti fuerunt ad sacros Ordines, illis præcipitur non usus conjugalis, sed cura, & providentia erga jam dactam uxorem, cui etiam dimissa sacerdos de alimentis, & aliis ad vitam necessariis providere tenebatur. Sanctus Leo epist. 92. ad Rusticum, ibi: *Lex continentia eadem est ministris altaris, quæ Episcopis, atque Presbyteris, qui cum essent laici, sive licetares, licet & uxores ducere, & filios procreare potuerunt; sed cum ad prædictos pervenerint gradus, cœpi iis non licere quod licuit. Unde & de carnali fiat spirituale conjugium, oportet eos nec dimittere uxores, & quasi non habeant, sic habere, quod & salva sit charitas conjugiorum, & cessent opera nuptiarum.* Episcopi enim, & Presbyteri Ecclesiæ Latine, ut supra retuli, abstinebant à conjugibus, sed non eas deserebant, immò eas castè ut sorores tractabant. Innocentius I. in epist. ad Exuperium, cap. 9. Concilium Aurelian. 1. can. 15. Turon. 2. can. 13. Arvernense can. 12. Unde de Urbico Arvernensi Episcopo refert Gregorius Turon. lib. 2. cap. 22. & 44. Papiam hanc habuisse ut sororem, non ut uxorem. Fortunatus in poem. ad Leontium Burdegalem, ibi:

*Cogor amore etiam Platidina pauca referre,
Quæ tibi tunc conjux, est modo chara soror.*

Passim in Conciliis Episcopæ, Presbyteriæ, Diaconicæ, & Subdiaconicæ, id est, quæ continentiam profitentes, à virorum suorum ordine ita appellabantur, ut docent plura de illis congerentes Photius in Nomocan. lib. 1. tit. 37. Baronius anno 34. Basilus dicto lib. 7. de matrim. cap. 25. Elpenceus lib. 1. digress. cap. 27. Crespetius in summa, verbo Diaconissa. Mellana ad D. Hieronymum verbo Episcopus, fol. 159. Antonius August. in epit. jur. Pontif. tit. 38. & 39. Pancirola lib. 1. var. cap. 82. Cælar de eccles. hierarch. disput. 8. §. 2. & disput. 9. §. finali. Albaspinus in notis ad can. 19. Concil. Nican. Justellus in notis ad can. Eccles. univ. fol. 234. Cerda in advers. cap. 151. Mornacius in authent. Diacon. C. de

Episcop. & Cleric. Hallierius de sacris elect. 2. p. sect. 4. §. 6. Tamburin. de iure Abbat. disput. 7. q. 8. Savarus in notis ad epitaphium Sidonii, in princ. D. Baxoartroyo in cap. 2. qui clerici vel vov.

Sed supra traditæ assertioni primò obstat textus in can. 6. Concil. Tolet. 8. in illis verbis: *Sex. Exponitur ta discussionis obiectu, quorundam male conscio- can. 6. Con- rum patrum denotatum elogium; nam relatum est cil. Tolet. 8. nobis, quosdam Subdiaconos, postquam ad sacri hu- ius ordinis pervenerint gradum, non solum carnis immunditiam sordidari, cum scriptum sit, munda- mini qui fertis vasa Domini; sed etiam, quod dictu quoque nefas est, novis uxoribus copulari, asseren- tes hoc idè sibi licere, quia benedictionem à Pontifice se nesciunt percipisse. Proinde omni excusatio- num discussio velamine, id præcipimus observari, ut cum idem Subdiaconi ordinantur, cum vasis ministerii benedictio eis ab Episcopo detur (sicut in quibusdam Ecclesiis vetustas tradit antiqua, & sacra dignoscitur consuetudo subsistere prolata) omni penitus ab illis sorde mulierum, ac familiaritate remota. Ex quibus verbis constat Subdiaconos Hispaniæ matrimonio uti voluisse eo prætextu, quòd benedictionem à Pontifice non acceperant; & jubent Patres, ut deinceps benedictio illis præstetur, & ita continentiam servare cogantur. Igitur quia impedimentum conjugii non ex ordine sacro, sed ex benedictione tantum provenit, ac per consequens Subdiaconi, quibus manus hodie non imponitur, non coguntur servare castitatem. Pro cuius canonis expositione P. Gibalinus de clausura regul. disput. 3. cap. 2. §. 2. existimat, Subdiaconos, de quibus in eo textu, conjugia contrahere posse, quia non ab Episcopo, sed à Corepiscopo ordinati fuerant, cum Corepiscopi concessum esse olim etiam Subdiaconos ordinare. Concilium Antioch. can. 10. Synodus Meldensis can. 44. ubi juxta decreta Innocentii prohibetur, ne Corepiscopus Ecclesias consecret, & Ordines Ecclesiasticos, qui per manus impositionem tribuuntur, id est, non nisi ad Subdiaconatum, & hoc jubente Episcopo, & in locis, quibus canones designant, agere præsumat. Synodus Hispal. 2. exam. 7. Unde cum ex defectu legitimi ministri Subdiaconi illi ordinati non essent, rectè contendeant jus habere contrahendi matrimonium. Sed hæc Gibalini interpretatio, ommissis quæ de Corepiscopis congesti in cap. quavò, de consuet. sustineri non potest ex eo, quòd Subdiaconi conquerebantur ibi se benedictionem non accepisse; & jubent Patres ut deinceps unà cum vasis illis traderetur. Igitur quia defectus, qui prætebatur à Subdiaconis, non erat ministri, sed potius benedictionis. Quare eà sententiâ ommissa, verius dicendum est, Subdiaconos, de quibus ibi, verè ordinatos esse cum propria materia, & à legitimo ministro; sed eos ritè ordinatos non esse falsè existimasse ex eo, quia cum Presbyter, & Diaconus tempore suæ ordinationis benedictionem, id est, manus impositionem acciperent, Concilium Carthag. 4. can. 3. ibi: *Presbyter cum ordinatur, Episcopo eum benedicente, & manum super caput tenente; & can. 4. Diaconus cum ordinatur, solus Episcopus, qui eum benedicit, manum super caput illius ponat; latè probati in cap. 1. de sacram. non tenend. inde existimabant Subdiaconi, quòd cum illi tempore suæ ordinationis per manus impositionem ab Episcopo non consecrarentur,**

10.

Exponitur
can. 6. Con-

cil. Tolet. 8.

10.

Exponitur
can. 6. Con-

cil. Tolet. 8.

10.

Exponitur
can. 6. Con-

cil. Tolet. 8.

10.

Exponitur
can. 6. Con-

cil. Tolet. 8.

10.

Exponitur
can. 6. Con-

cil. Tolet. 8.

10.

Exponitur
can. 6. Con-

cil. Tolet. 8.

10.

Exponitur
can. 6. Con-

cil. Tolet. 8.

10.

Exponitur
can. 6. Con-

cil. Tolet. 8.

10.

Exponitur
can. 6. Con-

cil. Tolet. 8.

10.

& gradus subdiaconalis adhuc in pluribus provinciis non esse sacer, juxta tradita in cap. à multo, 9. de atate & qualitate. D. Roch. Piro tom. 1. Sicil. sac. fol. 71. idem putabant jus connubii eos habere. PP. vero Hispani, etsi agnoscerent ritum, recteque eos ordinatos esse; tamen ne hoc velamento, aut furo incontinenter viverent, statuerunt, ut deinceps tempore ordinationis cum sacra vasa illis tradebantur, benedictio etiam ab Episcopo impartiretur, non tamen ut quia existimarent ex benedictione illa obligationem castitatis servandam provenire.

Secundo supra traditis obstat textus in cap. 4. qui clericis, vel votient, in prima collecta. ubi Decano, & Canonicis Lemovicen, ita retribit Alexander III. Cum instruxit apud nos Herberius lator parochianus vester, ut de ordine Subdiaconatus, ad quem recipiendus nimis enormiter, & inordinatè, se ingesserat, cum eo misericorditer ageremus, & non potuisset, sicut non debuerat, in hac parte proficere, tandem à nobis licentiam postulavit ut possit sibi in matrimonium aliquam legitime copulare. Nos itaque studiosius attendentes, quod predictus ordo, cum nullam sibi dignitatem attulerit, vel honorem, matrimonium ejus non impedit, d. v. per A. s. p. m. quod si matrimonium legitime duxerit contrahendum, nullus vestrum à contractu matrimonii, predicti ordinis obitu, prohibere presumat, nec sibi propter hoc molestiam inferat, vel gravamen. Ex quibus verbis aperte constat, subdiaconum recte matrimonium contrahere posse. Ergo non recte in presenti docetur, ministris sacris matrimonium contrahere non licere. Pro cuius textus expositione Basilii de matrimonio lib. 7. cap. 27. exultavit gradum Subdiaconatus non ita factum fuisse etiam temporibus Alexandri III. ut Subdiaconi illud contrahere nequiverint, quod probat ex ipso Alexandro III. qui p. 18. post Concilium Lateran. cap. 4. ita scribit: Si autem Subdiaconi contraxerint matrimonium, eos demum ante talia sperint, quod timendum sit, ne pro una pluribus abutantur, à simulare poteris cum suis mulieribus remanere, quia tolerandum est malum, ut peiora vitentur. Sed hæc Basilii sententia aperte convincitur ex nostro capite 11. qui est ejusdem Alexandri III. & in eo docetur, constitutis in minoribus gradibus, non verò Subdiacono licere matrimonium contrahere. Accedit, quia pluribus retro annis ante Alex. III. Subdiaconatus gradus sacer erat, votumque castitatis annexum continebat, ut probavi in cap. à multis, de atate & qualitate, & in can. 32. Concil. Niber. Quare eam sententiam omissem; vetius dicendum existimo, tam in dicto cap. 4. qui clericis vel vot. quam in alio cap. 4. relato à Basilio, matrimonium à Subdiacono celebratum sustineri ex dispensa-

tionem Pontificis, quam supponit ea verba: Dissimulare poteris, nisi dicamus cum Alano, quem sequitur Antonius August. in notis ad 1. collect. in dicto cap. 1. in ea specie Herberium gradum Subdiaconatus non accepisse, quia nimis enormiter ordinationi se ingessit: unde fatetur ipse Alexander, similem ordinationem Herberto nullam attulisse dignitatem, vel honorem; post quæ verba vetus Scholiastes legit, nec characterem, teste Antonio Augustino ubi proxime; unde si vacua fuit ipsa ordinatione, ritè potuit Subdiaconus matrimonium contrahere.

Tertio obstat textus in can. 27. Concilii Tribur. relato in cap. clericus 6. de vita & honestate clericorum. in illis verbis: Coram populo vel legens, vel canens. Ex quibus deducitur, eum qui in Ecclesia cæpit legere, aut cantare, non posse matrimonium contrahere. Igitur non recte in presenti docetur, Lectoribus, & aliis clericis in minoribus ordinibus constitutis licere nuptias celebrare. Pro cuius difficultatis solutione dicendum est, verum esse clericos in minoribus ordinibus constitutos, ritè, & rectè omni tempore potuisse connubium inire, can. 25. alias 27. Apost. D. Clemens lib. 6. constit. cap. 17. Concil. Carthag. 3. can. 19. Valente 2. alias 3. can. 1. Tolet. 2. can. 1. Aurelian. 3. can. 1. Wormat. sub Hadriano II. can. 68. Moguntia, sub Arnulpho can. 10. dum tamen alterius sectæ uxorem non reciperet, juxta canonem 14. Synodi Chalcedon. art. 15. Nec tunc obstat textus in dicto can. 27. quia in eo agitur de filiis oblati à parentibus Ecclesiæ, vel monasterio, ut ibi ministrarent; quo casu cum virtute oblationis paternæ resilire non possint ab Ecclesiâ, immò veri efficerentur monachi, cap. monachum, 3. 20. 9. 1. dicemus latè in cap. cum simus, 13. de regul. idem in eo canone asseritur, quod si ita oblato coram populo cæperint legere, aut cantare, non possunt postea matrimonium inire.

Quarto obstat Synodus August. celebrata anno 952. can. final. ibi: Episcopus, Presbyter, Diaconus, Subdiaconus, ut in multis Conciliis scriptum est, quia divina ministeria contrahant, ab uxoribus abstineant; ceteri autem clerici quando ad maturam ætatem pervenerint, licet volentes, ad continentiam cogantur. Ex quibus verbis deducitur, etiam clericos inferiorum graduum, jam ætate profectos matrimonio jungi non posse. Sed respondetur continentiam in eo textu non tantum importare castitatem exita nuptias, ita ut sensus sit Episcopum, Presbyterum, Diaconum, & Subdiaconum; quando sacra ministeria tangunt, matrimonium contrahere posse; ceteros verò clericos posse, sed uxorem non ducentes debere castitatem servare.

12. Expositio
7. Concilii Tribur.
13. Expositio
13. Synodus August.

CAPVT II.

Idem (a) Herfordien. Episcopo.

Sanè de clericis inferiorum ordinum, qui in conjugio constituti, diu ecclesiastica beneficia ex concessione prædecessorum suorum habuerunt, à quibus sine magno discrimine, ac effusione sanguinis non possunt privari: f. t. duximus respondendum, ut quia ibi ratio, & gens barbara, & multitudo in causa est, eos sub dissimulatione sustineas ecclesiastica beneficia tamdiu habita possidere; pro-

